

บทที่ 16

คดีเป็นอันระงับไป เพราะโทษปรับสถานเดียว

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 79 บัญญัติว่า "ในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ถ้าผู้ที่ต้องหาว่ากระทำการผิดนำค่าปรับในอัตราย่ำงสูงสำหรับความผิดนั้นมากกว่าระกอนที่ศาลเริ่มนับพยาน ให้คดีนี้เป็นอันระงับไป" คดีอันระงับไปตามมาตรา 79 นี้จะต้องเป็นคดีที่มีโทษปรับแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น จะมีโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับด้วยไม่ได้ และจะต้องนำค่าปรับในอัตราย่ำงสูงในความผิดนั้นมากกว่าระที่เดียว โดยที่ระกอนที่ศาลเริ่มนับพยาน คำว่า "เริ่มนับพยาน" หมายความว่าก่อนวันนับพยานจริง ๆ เช่น ก่อนเดือนมีนาคมวันที่ 10 มีนาคม 2540 จะต้องนำเงินมาชำระค่าปรับภายในวันที่ 9 มีนาคม 2540 ลักษณะคดีที่มีโทษปรับอย่างเดียวที่ส่วนมากเป็นความผิดลหุโทษ เช่น

1. โทษปรับหนึ่งร้อยบาท

มาตรา 367 ไม่บอกหรือแก้ลังบอกซื่อเท็จต่อเจ้าหน้าที่

มาตรา 370 ส่งเสียงอื้ออึงโดยไม่สมควร

มาตรา 371 พากพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะ

2. โทษปรับห้าร้อยบาท

มาตรา 369 ทำประการที่เจ้าหน้าที่บิดไว้หลุดฉีก

มาตรา 372 ทะเลกันอื้ออึงในทางสาธารณะ

มาตรา 373 ปล่อยปละละเลยให้คนวิกฤตออกเที่ยวไป

มาตรา 375 ทำให้ร่างระบายน้ำดับข้องไม่สะคาก

มาตรา 378 เสพสุราเมการองสติไม่ได้ในสาธารณะสถาน

มาตรา 385 กีดขวางทางสาธารณะ

มาตรา 386 บุดคลุ่ม ร่าง วางแผนของเกะกะในทางสาธารณะ

มาตรา 387 ตั้งวางของน้ำจะพังลงมาเป็นอันตรายแก่ผู้สัญชาติในทาง

สาธารณะ

มาตรา 388 เปลือยกายต่อหน้าชารกันล

มาตรา 393 ดูหมื่นนาทีห้า
มาตรา 395 ปล่อยให้สัตว์เข้าไปในสวน ไว้ นา ผู้อื่น
มาตรา 396 ทิ่งชากรสัตว์ในหรือวิมทางสาธารณะ

หมวด 2

โทษ

ในทางกฎหมายเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ปฏิบัติวิยาที่สังคมมิต่อการกระทำการทุกความผิดนั้นนิหังจนด้านการปราบปรามและในด้านการป้องกัน สำหรับปฏิบัติวิยาทในด้านปราบปราม ก็คือการลงโทษผู้กระทำการทุกความผิด ส่วนในด้านการป้องกันก็ได้แก่การบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย

โทษ โทษเป็นวิธีการบังคับ (Sanction) ที่รัฐใช้บัญชีต่อผู้กระทำการทุกความผิด อย่างไร

การศึกษาเรื่องโทษจำเป็นต้องรู้ถึงชนิดของโทษกฎหมายและหลักเกณฑ์ของโทษนั้น 1 วิธีการเพิ่มโทษและลดโทษ การยกโทษจำคุก การรอการลงโทษและรอการกำหนดโทษ โทษจำคุก การระงับของโทษกฎหมาย รวม 4 เรื่องด้วยกัน ซึ่งมีด้วยที่จะต้องศึกษาตาม มาตรา 18 ถึงมาตรา 38 มาตรา 51 ถึงมาตรา 58 มาตรา 79 และมาตรา 95 ถึง มาตรา 101 ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่ใช่โทษกฎหมาย เป็นแต่วิธีการหรือมาตรการ ของกฎหมายที่ศาลใช้แก่ผู้กระทำการทุกความผิดหรือไม่ได้กระทำการทุกความผิดก็ได้ เพื่อให้สังคมปลอด จากการกระทำการทุกความผิด รวมถึงผู้กระทำการทุกความผิดซึ่งแม้จะไม่ต้องรับโทษตามที่กฎหมาย บัญญัติ ซึ่งศาลจะยกฟ้องของโจทก์ที่ข้อหาลงโทษและปล่อยตัวจำเลยไป ถ้าศาลเห็นว่าการ ปล่อยตัวบุคคลนั้นไปจะไม่ปล่อยภัยแก่ประชาชน ศาลอาจใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยดังแก่ ผู้นัดหมายที่กฎหมายบัญญัติไว้ อันเป็นการป้องกันไม่ให้การปราบปรามเหมือนโทษ

เปรียบเทียบกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

1. โทษจะใช้ลงได้เฉพาะผู้กระทำการทุกความผิดเท่านั้น (ป.อ.มาตรา 2) ส่วน วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะใช้แก่ผู้ที่ยังไม่ได้กระทำการทุกความผิดก็ได้ (ป.อ.มาตรา 46) หรือ แก่ผู้ที่ศาลไม่ลงโทษก็ได้ (ป.อ.มาตรา 46, มาตรา 48 และมาตรา 49)

กองคดีวิธีการเพื่อความปลอดภัย กรมอัยการ "การบังคับใช้วิธีการเพื่อ ความปลอดภัย หน้า 25.

2. กฎหมายที่ใช้ลงโทษต้องใช้กฎหมายในขณะกระทำความผิด (ป.อ. มาตรา 72) ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้องใช้กฎหมายในขณะที่ศาลพิพากษา (ป.อ. มาตรา 12

3. เมื่อศาลมีพิพากษาลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว ศาลนั้นอาจแก้ไขคำพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้ เป็นการแก้ไขคำพิพากษาของตนเองซึ่งต้องห้าม (ป.ว.อ. มาตรา 190) เว้นแต่โทษกักขังอย่างเดียวเท่านั้นที่ศาลชั้นพิพากษาคดีนั้นของอาชญากรรมแก้ไขได้เปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุกได้ในระหว่างที่รับโทษกักขังนั้นอยู่ ไม่ว่าคำพิพากษาที่ลงโทษกักขังนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ถัดมา (ป.อ. มาตรา 27) ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัยศาลนั้นอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้วิธีการนั้นได้เสมอ (ป.อ. มาตรา 16)

4. โทษจะใช้ลงแก้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปี และไม่เกิน 17 ปีได้ (ป.อ. มาตรา 75) ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัย 2 ชนิดคือ กักกัน และเรียกประวัติทั้งทั่วไป จะใช้แก้เด็กที่มีอายุไม่เกิน 17 ปีไม่ได้ (ป.อ. มาตรา 41, 46)

5. การลงโทษต้องมีคำขอของโจทก์ให้ลงโทษ มิฉะนั้นศาลลงโทษไม่ได้ (ป.ว.อ. มาตรา 158 และมาตรา 192) ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัย โจทก์ไม่ต้องมีคำขอ ศาลก็มีอำนาจสั่งหรือใช้วิธีการแก้จ้ำเลยผู้นี้ได้ (ป.อ. มาตรา 45 ถึงมาตรา 50) เว้นแต่การกักกันอย่างเดียวเท่านั้นที่พนักงานอัยการโจทก์ต้องมีคำขอให้กักกัน ศาลจึงกักกันได้ (ป.อ. มาตรา 43)

6. ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้แก่ พนักงานอัยการ และราชทูตผู้เสียหายจากการกระทำความผิดนั้น (ป.อ. มาตรา 28) ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัยในข้อกักกัน พนักงานอัยการเท่านั้นมีอำนาจฟ้อง ผู้เสียหายจะฟ้องให้กักกันไม่ได้ (ป.อ. มาตรา 43)

การศึกษาว่าด้วยไทยในหมวดที่ 2 นี้ จะแยกออกเป็น 4 เรื่องด้วยกัน คือ

บทที่ 1 ชนิดของโทษ และหลักเกณฑ์ของโทษอาญา

บทที่ 2 วิธีเพิ่มโทษและลดโทษ

บทที่ 3 การยกโทษจำคุก การรอการลงโทษและการกำหนดโทษจำคุก

บทที่ 4 การระงับของโทษและความผิด

กำหนดไทยจ้าคุกให้น้อยหรือจะยกไทยจ้าคุกเสีย คงให้ปรับแต่งอย่างเดียวไว้ได้ (ป.อ. มาตรา 55)

ส่วนในกรณีที่กฎหมายกำหนดไทยไว้ 3 สถาน คือ ให้จ้าคุกหรือปรับ หรือ ห้ามจ้างทั้งปรับ ศาลมีอำนาจใช้คุลพินจ่าห์ลงโทษไทยจ้าคุกหรือไทยปรับอย่างเดียว หรือลงโทษทั้งจ้าคุกและปรับด้วยกันได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

การคำนวณระยะเวลาจ้าคุก

1. ประมาณเวลาจ้าคุกโดยมาตรา 21 ให้นับวันเริ่มจ้าคุกร่วมคำนวณเข้าด้วยเป็นหนึ่งวันเดือนโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนช่วงของวันเริ่มจ้าคุกนั้น เช่น ศาลย่อ挺คำพิพากษาให้ลงโทษจ้าคุกจำเลยเวลา 15.00 น. และศาลอุอกหมายจ้าคุกส่งตัวจำเลยไปถึงเรือนจำเวลา 18.00 น. ก็ต้องนับวันนั้นเป็นวันเริ่มจ้าคุกหนึ่งวันเดือน

2. ถ้าระยะเวลาจ้าคุกกำหนดเป็นเดือน เช่น ศาลพิพากษาให้จ้าคุกจำเลย 3 เดือน ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน

3. ถ้าระยะเวลาจ้าคุกเป็นปี ให้คำนวณตามเป็นปีทิณ្ហากร

4. เมื่อผู้ต้องโทษจ้าคุกถูกจ้าคุกร่วมกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวไปในวันถัดจากวันครบกำหนดโทษ เช่น ครบกำหนดโทษจ้าคุกวันที่ 9 กันยายน 2540 ต้องปล่อยตัวไปในวันที่ 10 กันยายน 2540

การนับวันจ้าคุกและการหักวันถูกคุมขัง

1. ให้เริ่มนับวันจ้าคุกตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (ป.อ. มาตรา 22) ซึ่งหมายถึงวันที่ศาลย่อ挺คำพิพากษาให้จำเลยฟัง (ป.ว.อ. มาตรา 182)

2. ในกรณีที่ศาลพิพากษาจ้าคุกจำเลย ถ้าจำเลยถูกคุมขังมาก่อนศาลพิพากษาดีนั้น ศาลต้องหักวันถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจ้าคุกตามคำพิพากษาให้แก่จำเลยด้วย เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น (ป.อ. มาตรา 22) กล่าวคือศาลจะไม่หักวันคุมขังให้ โดยจะให้นับวันจ้าคุกตั้งแต่วันที่ศาลพิพากษาก็ได้ หรือจะนับโทษจ้าคุกคืนต่อจากโทษจ้าคุกในคดีอื่นก็ได้ ซึ่งศาลจะต้องระบุไว้ในคำพิพากษานั้น เช่น 1) ก. กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ศาลพิพากษาให้ลงโทษจ้าคุก 6 เดือน ปรากฏว่า ก. ถูกคุมขังมาก่อน

ศาลพิพากษา 2 เดือน ตั้งนี้ถ้าศาลระบุในคำพิพากษาให้นับวันจำคุกตั้งแต่วันมีคำพิพากษา ศาลจะไม่ให้หักวันคุณขัง 2 เดือนออกจากไทยจำคุกที่ศาลจะลง 6 เดือนนั้น แต่ถ้าศาลไม่ระบุในคำพิพากษาว่าให้นับวันจำคุกตั้งแต่วันมีคำพิพากษา ศาลก็ต้องหักวันถูกคุณขังให้จำเลยตามที่มาตรา 22 นัยที่ไว้ อย่างไรก็ตามถ้าศาลระบุในคำพิพากษาให้นับวันจำคุกตั้งแต่วันมีคำพิพากษา ไทยจำคุกตามคำพิพากษามีรวมจำนวนวันที่ถูกคุณขังก่อนศาลพิพากษาในคดีเรื่องนี้เข้าด้วยแล้วต้องไม่เกินอัตราไทยขึ้นสูงของกฎหมายที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงนั้น เป็น ก. ทาร้ายร่างกาย ข. ชิงประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 กำหนดไทยขึ้นสูงไว้ไม่เกิน 2 ปี ถ้าศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ก. 1 ปี 6 เดือน และระบุในคำพิพากษาให้นับวันจำคุกตั้งแต่วันมีคำพิพากษา หากปรากฏว่า ก.ได้ถูกคุณขังก่อนศาลพิพากษาแล้ว 8 เดือน เมื่อศาลไม่ให้หักวันที่ถูกคุณขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เมื่อรวมวันที่ถูกคุณขังกับระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษาเข้าด้วยกันจะเป็นเวลา 2 ปี 2 เดือนซึ่งเกินอัตราไทยขึ้นสูงตามมาตรา 295 อยู่ 2 เดือน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 22 วรรคสองได้นัยไว้ เห็นได้ศาลจะต้องหักระยะเวลาจำคุกให้ 2 เดือน เหลือระยะเวลาที่ ก.จำคุก 1 ปี 4 เดือนเท่านั้น ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนบทบัญญัติในมาตรา 91 เป็น ก.ทาร้ายร่างกาย ข. เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา 295 (ไทยขึ้นสูง 2 ปี) ต่อมา ก.ลักทรัพย์ ค. เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา 334 (ไทยขึ้นสูง 3 ปี) ก.กระทำการมิชอบทางการมต่างกัน (ป.อ.มาตรา 91) ถ้า ก.ถูกฟ้องเป็นคดีเดียวกันและศาลพิพากษานิคสั่งไม่ให้หักวันที่ถูกคุณขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เมื่อรวมวันที่ถูกคุณขังเข้าด้วยกันระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา 3 ปี 6 เดือนแล้วไม่เกินกว่า อัตราไทยจำคุกขึ้นสูงของกฎหมายคือ 5 ปีใน 2 กระทง 2) ก.กระทำการมิชอบทางการ ทาร้ายร่างกาย ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก 1 ปี 6 เดือน ขณะที่ ก.กำลังรับโทษอยู่ ก.ได้ลักทรัพย์ผู้คุณ ถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก 1 ปี เห็นได้ศาลมีอำนาจใช้คุลพินิจสั่งไว้ ในคำพิพากษาให้นับโทษคดีหลังต่อจากคดีก่อนได้ คือเมื่อ ก.รับโทษจำคุกคดีแรกครบแล้วจึง

เริ่มระยะเวลาจำกัดคดีหลัง

3. การหักวันถูกคุมขังออกจากโทษจำกัดนี้จะต้องเป็นวันถูกคุมขังอยู่ใน "คดีเรื่องนั้น" กล่าวคือเป็นวันที่จำเลยถูกคุมขังอยู่ในคดีเรื่องเดียวกับที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษนั้นเอง

การเพิ่มโทษและลดโทษจำกัด

การเพิ่มโทษและลดโทษจำกัด มีกฎหมายไว้วันประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 51, 53, 54 และมาตรา 55 ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทที่ 2 เรื่องวิธีการเพิ่มโทษและลดโทษ

3. การกักขัง

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 บัญญัติว่า "ผู้ได้กระทำความผิดซึ่งมีโทษจำกัด และในคดีนี้ศาลจะลงโทษจำกัดไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นี้ได้รับโทษจำกัดมาก่อนหรือปรากฏว่าได้รับโทษจำกัดมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษายังให้ลงโทษกักขังไม่เกินสามเดือนแทนโทษจำกัดนั้นก็ได้" ตามมาตรา 23 นี้ หลักเกณฑ์ในการลงโทษกักขังแทนโทษจำกัดนี้ดังนี้

1. ต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษจำกัดนี้ระหว่างเวลาให้จำกัด โดยจะมีโทษปรับหรือโทษปรับพยสิโนรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นถ้าเป็นความผิดที่มีโทษประหารชีวิต หรือจำกัดตลอดชีวิต หรือมีแต่ปรับอย่างเดียว และโทษปรับพยสิโนโดยไม่มีโทษจำกัดที่มีกำหนดเวลา ศาลจะใช้โทษกักขังแทนไม่ได้

2. ความผิดที่มีโทษจำกัดดังกล่าว ศาลจะลงโทษจำกัดได้ไม่เกิน 3 เดือน คำว่า "ศาลจะลงโทษจำกัดไม่เกินสามเดือน" ตามมาตรานี้หมายความถึงโทษสูงที่ศาลลงโทษจริง ๆ ดังนั้นถ้าศาลลงโทษจำกัดมากกว่า 3 เดือน แต่มีเหตุที่ศาลลดมาตราส่วนโทษให้ หรือลดโทษให้ฐานรับสารภาพ คงจำกัดจำกัดไม่เกิน 3 เดือน ศาลจะลงโทษกักขังแทนก็ได้

3. ต้องไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับโทษจำกัดมาก่อน เว้นแต่เป็นโทษจำกัด

สำหรับความพิเศษที่กระทำให้ไทยประน้ำห่วงความผิดกฎหมาย ค่าว่า "ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมา ก่อน" หมายความว่าจำเลยในคดีที่กำลังพิจารณาอยู่นี้มิได้รับโทษจำคุกมา ก่อน เวลาที่ศาลพิพากษาคดีนี้ แต่ถ้าปรากฏว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกหรือกำลังรับโทษจำคุกอยู่ในคดีอื่น ไม่ว่าคดีอื่นนั้นศาลจะพิพากษาถึงที่สุดแล้วหรือไม่ก็ต้องเรียกว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกมา ก่อน คือถ้าเอาข้อเท็จจริงในการรับโทษจำคุกคดีอื่นของจำเลยเป็นสำคัญในขณะพิพากษาคดีนี้ว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกในคดีอื่นหรือไม่ ถ้าได้รับหรือกำลังรับโทษจำคุกอยู่แล้วและมิใช่โทษในความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด ศาลจะลงโทษกักขังในคดีนี้ไม่ได้

4. โทษกักขังต้องมีกำหนดเวลาเท่ากับโทษจำคุกที่ศาลจะลงโทษไม่เกิน 3 เดือนนั้นด้วย เช่น ศาลพิพากษาให้จำคุก 2 เดือนอันเป็นโทษสูตร ก็ต้องลงโทษกักขัง 2 เดือนแทนโทษจำคุกนั้น

การบังคับโทษกักขังแทนโทษจำคุก

เมื่อศาลมีพิพากษาให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุกตามมาตรา 23 แล้ว จะกักขังไว้ที่ไหนได้บ้าง มีบัญญัติอยู่ในมาตรา 24 ดังนี้ "ผู้ใดต้องโทษกักขัง ให้กักตัวไว้ในสถานที่ กักขังซึ่งกำหนดไว้ อันมิใช่เรือนจำ"

ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเองหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเทศหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้" ตามบทบัญญัติตามมาตรา 24 นี้ สถานที่ กักขังแทนโทษจำคุกมี 2 ประเทศ คือ

1. สถานที่ต่างๆ (ซึ่งศาลไม่ต้องระบุในคำพิพากษา) ตามมาตรา 24 วรรค หนึ่งบัญญัติให้กักตัวไว้ในสถานกักขังซึ่งกำหนดไว้อย่างไรก็ได้ เรือนจำ แต่ให้กักขังไว้ที่สถานที่ต่างๆอันเป็นสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้

2. ที่อาศัยของผู้ต้องโทษกักขังนั้นเอง หรือที่อาศัยของผู้อื่นซึ่งยอมรับตัวไว้กักขัง หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ตามความเหมาะสม (ซึ่งศาลต้องระบุสถานที่ 3 แห่งดังกล่าวไว้ในคำพิพากษาด้วย) สถานที่กักขังตามข้อ 2.นี้แตกต่างกันข้อ 1. ตามข้อ 1.นี้ศาล

ไม่ต้องสั่งในคำพากษา เพียงแต่พากษาระบุกับข้อความที่ออกหมายกักขังสั่งด้วย
จำเลยไปยังสถานที่ตรวจเรีย แต่ตามนี้อ ศ. ศาลต้องระบุไว้ในคำพากษาด้วย

สิทธิและหน้าที่ของผู้ต้องโทษกักขัง

1. ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ (ป.อ. มาตรา 24 วรรคหนึ่ง) ผู้ต้องโทษกักขังมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - ก. สิทธิได้รับการเลี้ยงดูจากสถานที่นั้น แต่ภายใต้บังคับของสถานที่นั้น
 - ข. สิทธิที่จะรับอาหารจากภายนอกโดยคำ่าใช้จ่ายของตนเอง
 - ค. สิทธิที่จะใช้เสื้อผ้าของตนเอง
 - ง. สิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมอย่างน้อยวันละหนึ่งครั้ง
 - จ. สิทธิที่จะรับและส่งจดหมายได้
 - ช. มีหน้าที่ต้องทำงานตามระเบียบ ข้อบังคับ และวินัย ถ้าผู้ต้องโทษกักขังประสงค์จะทำงานอย่างอื่น ก็ให้อนุญาตให้เลือกทำได้ตามประเภทงานที่ตนสมควร แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับ วินัย หรือความปลอดภัยของสถานที่นั้น (ป.อ. มาตรา 25)
2. ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อาศัยของผู้อื่นเอง หรือของผู้อื่นที่ยอมรับผู้ต้องโทษไว้ มีสิทธิดังนี้
สิทธิที่จะดำเนินการในวิชาชีพหรืออาชีพของตนในสถานที่ดังกล่าว และในการนี้
ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่ศาลมีเห็นสมควร (ป.อ. มาตรา 26)

การเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุก

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 27 บัญญัติว่า "ถ้าในระหว่างที่ผู้ต้องโทษกักขังได้รับโทษกักขังอยู่ ความประพฤติแก่ศาลของหรือประพฤติแก่ศาลตามคำแฉลงของพนักงานอัยการ หรือผู้ควบคุมดูแลสถานที่กักขังว่า

(1) ผู้ต้องโทษฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยของสถานที่กักขัง

(2) ผู้ต้องโทษกักขังไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือ

(3) ผู้ต้องโทษกักขังต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก

ศาลอาจเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาของโทษกักขังที่ผู้ต้องโทษกักขังจะต้องได้รับต่อไป" การเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุกตามมาตรา 27 นี้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุกหรือไม่ก็ได้ ถ้าศาลเปลี่ยนเป็นโทษจำคุก กฎหมายบังคับไว้ว่าจะจำคุกเกินกว่ากำหนดเวลาของโทษกักขังที่จะได้รับต่อไปไม่ได้ แต่อนุญาตให้ศาลมีกำหนดเวลาของโทษกักขังที่จะได้รับต่อไปนั้น

4. โทษปรับ

โทษปรับเป็นโทษในทางทรัพย์สินที่ศาลกำหนดโดยคำพิพากษาง่ายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้ โทษปรับตามกฎหมายได้บัญญัติจำนวนเงินค่าปรับไว้ตามลักษณะความผิดนั้น ๆ เป็นอัตราโทษปรับ การลงโทษปรับจึงต้องเป็นไปตามอัตราโทษในกฎหมาย ซึ่งศาลจะใช้ดุลพินิจว่าจะลงโทษปรับเท่าใดภายใต้อัตราโทษปรับนั้น ๆ เว้นแต่มีอัตราโทษปรับขึ้นต่ำและขึ้นสูงไว้ก็ต้องเป็นไปตามนั้น การนิบทะเบียนที่กฎหมายกำหนดไว้พร้อมกับโทษจำคุกศาลจะจำคุกอย่างเดียวโดยไม่ปรับด้วยก็ได้เมื่อเห็นสมควร (ป.อ. มาตรา 20) เว้นแต่ความผิดนั้นร้ายแรงหรือมีเหตุอันอันควรลงโทษทั้งจำคุกและปรับ หรือมีการพิจารณายกโทษจำคุกคงปรับสถานเดียวตามมาตรา 55 หรือศาลมีการลงโทษจำคุก แต่ควรให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษในบัญญัติที่ได้รับก็ได้

การบังคับโทษปรับ

1. ผู้ต้องโทษปรับจะต้องชำระค่าปรับตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล (ป.อ. มาตรา 28)

2. ระยะเวลาชำระค่าปรับ เนื่องจากความประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 28

มิได้กำหนดระยะเวลาข้ารค่าปรับไว้ ได้แต่นัยฎิไว้ในมาตรา 29 วรรคหนึ่งว่า “ผู้ด
ต้องโทษปรับและไม่ข้ารค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึด
ทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือมีฉันนั้นจะถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่า
ผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ข้ารค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับ
ไปเพลางก่อนก็ได้” ตามมาตรา 29 วรรคหนึ่งนี้หมายความว่า เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้
ผู้ด้องโทษข้ารค่าปรับ ผู้นั้นต้องข้ารค่าปรับให้ครบถ้วนในวันนั้น หากไม่ข้ารหรือข้าร
ไม่ครบ ศาลจะสั่งเรียกประกันการข้ารค่าปรับ ถ้าผู้ด้องโทษไม่มีประกันต่อศาลศาลจะสั่ง
กักขังแทนค่าปรับไปเพลางก่อนในวันที่ศาลมีคำพิพากษานั้นเอง การผูกด้องโทษปรับของประกันการ
ข้ารค่าปรับและศาลอนุญาตแล้ว จะต้องทำสัญญาประกันกับศาลด้วย ถ้าผิดสัญญาประกัน
ผู้นั้นจะต้องใช้เงินตามที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน หรือตามที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งเรียกว่าศาล
ปรับนายประกัน ซึ่กรณีใช้ค่าปรับหรือผูกด้องโทษปรับ

ดังนั้นเมื่อหัน 30 วันนับแต่วันมีคำพิพากษา หากผูกด้องโทษปรับไม่ข้ารค่าปรับ
ศาลจะสั่ง (1) ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ (2) กักขังแทนค่าปรับ เว้นแต่ผูกด้องโทษปรับจะได้
ขอประกันการข้ารค่าปรับและศาลอนุญาตแล้ว

การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ

ตามประมวลกฎหมายยาเสื่อม มาตรา 29 วรรคหนึ่ง เมื่อศาลมีคำพิพากษางลงโทษ
ปรับจำเลยวันใด ศาลจะสั่งให้ยึดทรัพย์จำเลยมาใช้ค่าปรับก่อนครบ 30 วันนับแต่วันมีคำ
พิพากษาไม่ได้ และแม้ศาลจะสงสัยว่าจำเลยหลีกเลี่ยงไม่ข้ารค่าปรับโดยจำเลยไม่ขอ
ประกันการข้ารค่าปรับ ศาลก็ได้แต่กักขังแทนค่าปรับไปเพลางก่อนเท่านั้น จะยึดทรัพย์ของ
จำเลยไปเพลางก่อนเพื่อใช้ค่าปรับก่อนครบกำหนด 30 วันไม่ได้ ศาลจะสั่งยึดทรัพย์สินใช้ค่า
ปรับได้ต่อเมื่อจำเลยไม่ข้ารค่าปรับภายใน 30 วันนับแต่วันมีคำพิพากษาให้ปรับ เว้นแต่
จำเลยจะมีประกันการข้ารค่าปรับระหว่างนั้น

กรณีศาลให้กักขังแทนค่าปรับไปเพลางก่อน ถ้าการกักขังนั้นได้ทำไปจนครบ 30
วันนับแต่วันมีคำพิพากษาและยังไม่ครบกำหนดวันกักขัง เมื่อปรากฏว่าผูกด้องโทษปรับมี

ทรัพย์สินของบุญมาใช้ค่าปรับที่ยังเหลืออยู่จากการกักขังได้ ศาลจะสั่งยึดทรัพย์ของผู้ต้องโทษปรับมาใช้ค่าปรับที่ยังเหลืออยู่ได้ โดยปกหรือไม่กักขังต่อไป

การกักขังแทนค่าปรับ

1. การกักขังแทนค่าปรับจะกระทำได้ต่อเมื่อผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลงสั่งว่าผู้นี้จะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษานั้นเอง (ป.อ.มาตรา 29 วรรคหนึ่ง) กรณีผู้ต้องโทษปรับได้ชำระค่าปรับในวันที่ศาลมีคำพิพากษานั้นแล้ว ไม่ครบจำนวนค่าปรับตาม ป.อ.มาตรา 28 ถ้าผู้นี้ไม่มีประกันค่าปรับในส่วนที่ยังขาดอยู่ ศาลจะสั่งกักขังแทนค่าปรับในส่วนที่ยังชำระไม่ครบได้

2. การกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราเจ็ดสิบบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทุกเดียวหรือหลายกระทุกเดียว ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาก่อนกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีได้ (ป.อ.มาตรา 30 วรรคหนึ่ง)

การคิดวันกักขังแทนค่าปรับ ไม่ว่าจะถูกศาลปรับกระทุกเดียวหรือหลายกระทุกเดียว ให้ถืออัตราเจ็ดสิบบาทต่อหนึ่งวัน เมื่อคำนวณวันกักขังแล้วหากวันกักขังเกิน 1 ปี ให้กักขังได้เพียง 1 ปี เว้นแต่ผู้นี้ถูกศาลปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทขึ้นไปจึงจะกักขังเกิน 1 ปีได้ แต่ต้องไม่เกิน 2 ปี

3. การคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยทุ่มต้องคำนึงถึงจำนวนข้อ證明 (ป.อ.มาตรา 30 วรรคสอง)

4. การคิดวันกักขังแทนค่าปรับ ถ้าผู้ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลมีคำพิพากษา ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ก. เป็นจำนวนเงิน 6,000 บาท แต่ ก. ได้ถูกคุมจัง (ในคดีเรื่องนั้น) ก่อนศาลมีคำพิพากษา (คดีนั้น) มาแล้ว 60 วัน คิดเป็นเงินได้ 4,200 บาท นำ

ไปหักออกจากจำนวนเงินค่าปรับเหลือที่ต้องชำระค่าปรับ 1,800 บาท ก. จึงถูกกักบังแทนค่าปรับเพียง 25 วัน แต่ถ้า ก.ถูกศาลลงโทษทั้งจำคุกและปรับ ซึ่งถ้าจะต้องหักวันคุมขังออกจากวันจำคุกตามมาตรา 22 ก็ให้หักออกจากจำคุกก่อน ถ้ายังเหลือวันคุมบังอยู่อีกจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ ตามตัวอย่างถ้า ก.ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 30 วัน และปรับ 6,000 บาท ถ้า ก.ถูกคุมบังก่อนศาลพิพากษามาแล้ว 60 วัน ต้องนำระยะเวลาคุมบังไปหักออกจากวันจำคุก เหลือวันคุมบังอีก 30 วันจึงนำไปหักออกจากเงินค่าปรับ จึงเหลือที่ต้องชำระค่าปรับ 3,900 uin

5. เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักบังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้วให้ปล่อยตัวไว้เป็นที่

6. สถานกักขัง ตาม ป.อ. มาตรา 29 วรรคสองนัยที่ว่า "ความในวรรคสองของมาตรา 24 มิให้นำมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ" หมายความว่าจะกักขังไว้ในสถานที่อาศัยของผู้ต้องโทษปรับนั้นเองหรือของผู้อื่นไม่ได้ กล่าวคือให้กักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้แน่นอนไม่เรือนจำ ซึ่งปกติจะกักขัง ณ สถานีตำรวจนครบาล

7. การกักบังแทนค่าปรับ จะใช้หรือกระทำการใดเฉพาะบุคคลธรรมดานะนั้น จะใช้แก่นิติบุคคลไม่ได้

5. ไทยรับรัพย์สิน

ไทยรับรัพย์สินมีลักษณะแตกต่างจากไทยอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ไทยที่กล่าวมาแล้ว 4 ชนิดนั้นเป็นไทยที่ลงแก่ตัวบุคคลผู้กระทำความผิด ส่วนไทยรับรัพย์สินเป็นไทยที่ลงแก่ทรัพย์สินเป็นสำคัญ ว่าเข้าหลักเกณฑ์ที่จะรับได้หรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคลว่าได้กระทำความผิดหรือไม่ เช่น ทรัพย์สินที่ต้องรับโดยเด็ดขาดตาม ป.อ. มาตรา 32 หรือทรัพย์สินที่ศาลใช้คุลpinจัดว่าจะรับหรือไม่วินตาม ป.อ. มาตรา 33 ก็มุ่งถึงทรัพย์สินเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคลว่ากระทำความผิดหรือไม่ เช่น ทรัพย์สินที่บุคคลมิไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 33(1) จะเห็นได้ว่าบุคคลนี้ยังมิได้กระทำความผิด ศาลก็อาจรับได้

ลักษณะของทรัพย์สินที่จะถูกวินิจฉัย

ทรัพย์สินที่จะถูกวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายอาญา แบ่งออกได้ดังนี้ คือ

(1) ทรัพย์สินที่ศาลจะต้องรับโดยเด็ดขาด ตามมาตรา 32

(2) ทรัพย์สินที่ศาลจะต้องรับ เว้นแต่จะเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจ

ด้วยในการกระทำความผิด ตามมาตรา 34

(3) ทรัพย์สินที่อยู่ในดุลพินิจของศาลว่าจะรับหรือไม่ก็ได้ เว้นแต่จะเป็น

ของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ตามมาตรา 33

(1) ทรัพย์สินที่ศาลจะต้องรับโดยเด็ดขาด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 บัญญัติว่า "ทรัพย์สินใดที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำหรือมิไว้เป็นความผิด ให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นของผู้กระทำความผิด
และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่" ตามมาตรา 32 นี้บังคับให้ศาลต้องรับทรัพย์สินที่
ระบุไว้ ไม่อยู่ในดุลพินิจของศาล ศาลจะไม่รับไม่ได้ การรับทรัพย์ประเภทนี้จึงดูจากด้วย
ทรัพย์เป็นสำคัญ ทรัพย์สินที่ศาลจะต้องรับโดยเด็ดขาดตาม พ.อ.มาตรา 32 มี 2 กรณี คือ

ก. ทรัพย์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำเป็นความผิด และ

ข. ทรัพย์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำเป็นความผิด

ก. ทรัพย์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำเป็นความผิด หมายถึง มีบทบัญญัติ
ของกฎหมายบัญญัติห้ามนิหับุคคลทำทรัพย์อันใดบ้าง เมื่อมีกฎหมายห้ามนิหับุคคลทำทรัพย์
อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น หากมีผู้ทำทรัพย์เข่นนั้นมาก เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ทรัพย์นั้นก็เป็น
ทรัพย์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำเป็นความผิด คือเป็นความผิดในตัวเอง เช่น ปืนทำเอง
หรือปืนมีทางเบียนที่เรียกว่าปืนเถื่อน สุราเทื่อน ผึ้น เอโรลิน กัญชา เงินปลอม หรือ
ธนบัตรปลอม ดวงตราปลอม แล้วนี้ ถ้าผู้ใดทำขึ้นมาก เป็นทรัพย์ที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำเป็นความผิด ศาลต้องรับเสีย ถึงแม้จะไม่ใช่ทรัพย์สินของจำเลยหรือ
จำเลยมิได้กระทำความผิดหรือไม่ถูกลงโทษก็ตาม

๙. ทรัพย์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดมิใช้เป็นความผิด หมายถึง มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติห้ามนิใช้บุคคลนี้ไว้ เนื่องจากหมายห้ามนิใช้บุคคลนิหรับอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ ทรัพย์นั้นก็เป็นทรัพย์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดมิใช้เป็นความผิด เช่น ปืนเดือน เยโรน ผีน กัญชา ยาบ้า ชนบตรปลอม เป็นต้น

(2) ทรัพย์สินที่ศาลจะต้องรับ เว้นแต่จะเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 34 บัญญัติว่า "บรรดาทรัพย์สิน

- (1) ซึ่งได้ให้ตามความในมาตรา 143 มาตรา 144 มาตรา 149 หรือมาตรา 150 มาตรา 167 มาตรา 201 หรือมาตรา 202 (2) ซึ่งได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิดเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

ให้รับเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด" ทรัพย์สินดังระบุไว้ในมาตรา 34 นี้เป็นกฎหมายสำคัญที่ทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมและเป็นเหตุให้เกิดอาชญากรรมด้วย จึงบัญญัติให้ศาลต้องรับเสียทั้งสิ้น

ทรัพย์ที่ศาลจะต้องรับตามมาตรา 34 นี้มีลักษณะเหมือนกัน คือล้วนเป็นทรัพย์สินที่ได้มีการให้แก่กัน จะแตกต่างกันเฉพาะลักษณะของการให้ กล่าวคือทรัพย์ที่ระบุไว้ในมาตรา 34(1) ได้แก่ทรัพย์ที่ได้ให้ในความผิดเกี่ยวกับการปักครองและความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ส่วนทรัพย์ที่ระบุไว้ในมาตรา 34(2) ได้แก่ทรัพย์ที่ได้ให้เพื่อจูงใจหรือเป็นรางวัลในการกระทำความผิด ข้อสำคัญจะต้องได้ให้จังจริงได้ ถ้าเพียงแต่สัญญาว่าจะให้หรือขอให้ซึ่งอาจเป็นความผิดแล้วและได้กำหนดตัวทรัพย์แน่นอนแล้วด้วยกิจกรรมตามมาตรา 34 ไม่ได้เนื่องจากยังไม่ได้ให้

(3) ทรัพย์สินที่อยู่ในคุลพินจนของศาลว่าจะรับหรือไม่ได้ เว้นแต่เป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 นัยว่า "ในการรับทรัพย์สินจากศาลจะมีอำนาจรับตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับทรัพย์สินดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

(1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ให้ หรือมิให้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มายได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด"

ทรัพย์ตามมาตรา 33 นี้ต่างกับทรัพย์ตามมาตรา 32 และมาตรา 34 ตรงที่ว่า กฎหมายห้อยในคุลพินิจของศาลที่จะสั่งให้รับหรือไม่ก็ได้ มาตรา 33 ใช้คำว่า "ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับ" ไม่ได้บังคับให้ศาลต้องรับเท่านั้นตามมาตรา 32 และ 34 ซึ่งกฎหมายใช้คำว่า "ให้รับเสียทั้งสิ้น"

ทรัพย์สินทั้ง 2 ประเภทตามมาตรา 33 ศาลมีอำนาจใช้คุลพินิจได้ว่าควรรับหรือไม่ ซึ่งแล้วแต่พฤติกรรมใดเป็นเรื่อง ๆ ไป เว้นแต่ปรากฏว่าทรัพย์สินเหล่านี้เป็นของผู้อื่นซึ่งไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดนั้น ศาลจะรับไม่ได้ ทรัพย์สินที่บัญญัติไว้ในมาตรา 33 คือ

ก. ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด หมายความถึงความผิดนั้นได้กระทำด้วยการใช้ทรัพย์นั้นเองโดยตรง เช่น ใช้อาวุธปืน มีด หรือไม่ทำร้ายร่างกายเข้า การทำร้ายร่างกายเป็นความผิด อาวุธปืน มีด หรือไม่ใช้ในการทำร้ายร่างกายซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดที่จะรับอาวุธปืน มีด หรือไม่นั้นได้ แต่ถ้าความผิดเกิดขึ้น เพราะเหตุอย่างอื่นไม่ได้อยู่ที่การใช้ทรัพย์นั้น ทรัพย์สินที่ใช้เกี่ยวข้องกับความผิดนั้นก็ไม่เรียกว่าเป็นทรัพย์ที่ใช้ในการกระทำความผิด เช่น ปืนจักรยานยนต์ไปลักทรัพย์ รถจักรยานยนต์ ไม่ใช่ทรัพย์ที่ใช้ในการกระทำความผิด เป็นเพียงพาหนะไปมาเท่านั้น

ก. ทรัพย์สินที่มิไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หมายถึงทรัพย์สินที่มิไว้โดยเจตนาเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดอย่างโดยย่างหนึ่ง เช่น ใบมีดโกน หรือเหวี่ยงท่องแตงที่ฝนด้านข้างให้คุมเพื่อใช้ตัดกระเบ้าเสื้อกางเกงเอาทรัพย์ กุญแจ ect ไขควง เลื่อย

ตัดเหล็กที่ทำไว้เพื่อใช้ในการลักทรัพย์หรือเพื่อลักทรัพย์ในบ้านของผู้อื่น เป็นต้น แม้จะยังไม่ได้กระทำความผิดหรือยังไม่ถึงขั้นพยายามกระทำความผิด ก็วินิจฉัย

ค. ทรัพย์สินที่ได้มามาโดยได้กระทำความผิด หมายความถึงทรัพย์สินที่ได้มามาจากการกระทำความผิดทุกอย่าง เว้นแต่ทรัพย์สินที่ได้มามาตามมาตรา 34

(4) การรับทรัพย์สินตามกฎหมายอื่น

การรับทรัพย์สินใน 3 กรณีดังกล่าวข้างต้นเป็นการรับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33 และ 34 ซึ่งเป็นหลักให้ไว้ใช้ได้ทั่วไปในความผิดอาญาทั้งปวง เว้นแต่กฎหมายอื่นบัญญัติถึงการรับทรัพย์สินไว้โดยเฉพาะแล้วก็ต้องเป็นไปตามข้อยกเว้นของมาตรา 17 และมาตรา 33 วรรคหนึ่ง เช่น พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ.2478 มาตรา 10 บัญญัติเป็นพิเศษว่า ทรัพย์สินพนันที่จับได้ในวงเล่นให้รับทั้งสิ้น ส่วนทรัพย์สินที่ไม่ได้เอาออกพนันและเครื่องมือที่ใช้ในการเล่น ให้ศาลมีอำนาจจิราได้ตามประมวลกฎหมายอาญา การรับทรัพย์สินตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 การรับทรัพย์สินตาม พ.ร.บ.การค้าข้าว พ.ศ.2489 พ.ร.บ.สำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ.2489 เป็นต้น

(5) ผลของการรับทรัพย์สิน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 35 บัญญัติว่า "ทรัพย์สินซึ่งศาลพิพากษาให้รับให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลมีอำนาจพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนี้ไว้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนี้เสียก็ได้" การรับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาที่ ตามกฎหมายอื่นก็ได้ เมื่อศาลมีพิพากษาให้รับ มีผล 3 ประการ คือ

- 1) ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน
- 2) ศาลมีอำนาจพิพากษาให้ทำลายหรือทำให้ทรัพย์สินนี้ไว้ไม่ได้ต่อไปก็ได้
- 3) ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ศาลมีอำนาจสั่งทรัพย์สินนั้นต่อศาลมายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลมีอำนาจสั่งดังต่อไปนี้

ก. ให้ยืดทรัพย์สินนั้น

ข. ให้ชำระราคา หรือสั่งยืดทรัพย์สินอื่นของผู้นั้นทดแทนราคาน

เต็ม หรือ

ค. ถ้าศาลเห็นว่าจะส่งทรัพย์สินได้แต่ไม่ส่ง หรือชำระราคาได้แต่ไม่ชำระ ให้ศาลมักกันผู้นั้นได้จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี (ป.อ. มาตรา 37)

(6) ทรัพย์สินที่จะรับต้องมีด้วยทรัพย์สินอยู่

เมื่อศาลมีอำนาจพิพากษาให้วินิจฉัยทรัพย์สิน มีผลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน และศาลมั่นใจว่าจะพิพากษาให้ทำลายหรือทำให้ทรัพย์สินนี้ชำรุดต้องไปตามมาตรา 35 ทั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกวินิจฉัยมอบแก่ศาล หรือให้ยืดทรัพย์สินนั้นตาม มาตรา 37 ดังนั้นทรัพย์สินที่ศาลมีอำนาจพิพากษาให้วินิจฉัยทรัพย์สินน้อยู่ในขณะเดียวกัน คดีนั้น ไม่ว่าจะจับได้ทรัพย์สินนั้นมาเป็นของกลางในคดีแล้วหรืออยู่ในความครอบครองของ ใคร ซึ่งอาจเป็นเจ้าพนักงานหรือพนักงานสอบสวน หรือผู้ที่พนักงานสอบสวนมอบให้รักษา ของกลางนั้นไว้ หรือแม้ของกลางนั้นเจ้าพนักงานได้คืนให้แล้วไปแล้ว แต่โจทก์ยังมีคดีอื่น ให้วินิจฉัยน้อยู่ แต่ถ้าหากทรัพย์สินนั้นถูกทำลายหรือสูญหายไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ศาล จะไม่รับเพราะไม่มีด้วยทรัพย์สินที่จะตกเป็นของแผ่นดินได้

(7) การขอคืนทรัพย์สินที่ศาลรับ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 36 บัญญัติว่า "ในการพิศวัสดุสั่งให้วินิจฉัยทรัพย์สินตามมาตรา 33 หรือมาตรา 34 ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของ เจ้าของแท้จริงว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงนี้ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำการท่านมิได้ ก็ให้ ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอ ของเจ้าของแท้จริงนี้จะต้องกระทำการท่านต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันค่าพิพากษาถึงที่สุด" ตาม มาตรา 36 นี้ การขอคืนทรัพย์สินที่ศาลรับต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 4 ประการ คือ

1) ต้องเป็นทรัพย์สินที่ศาลริบตามมาตรา 33 และมาตรา 34

2) ผู้ขอคืนต้องเป็นเจ้าของแท้จริงในทรัพย์สินนั้น และต้องมีได้รู้เห็น
เป็นใจในการกระทำการท่าความผิดนั้นด้วย คำว่า "เจ้าของแท้จริง" ตามมาตรา 36 นี้เป็น
บุคคลเดียวกันกับเจ้าของทรัพย์สินซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำการท่าความผิดตามวรรค
สองของมาตรา 33 และ 34 นั้นเอง กล่าวคือ จำเลยผู้กระทำการท่าความผิดได้เอาทรัพย์สิน
ของผู้อื่นไปใช้ในการกระทำการท่าความผิด หรือเพื่อใช้กระทำการท่าความผิด หรือได้ทรัพย์สินของผู้อื่น
มาโดยการกระทำการท่าความผิดตามมาตรา 33 หรือเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปให้ใน การกระทำการท่าผิด
ตามมาตรา 34 โดยผู้อื่นนั้นมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำการท่าความผิดของจำเลย และมี
ลักษณะคือนทรัพย์สินที่ศาลริบแล้วได้ตามมาตรา 36 ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงต้องมีภาระสืบทိมา
ก่อนในหมายที่จำเลยเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปใช้ในการกระทำการท่าความผิด

3) เจ้าของแท้จริงต้องมีคำเสนอขอคืนต่อศาลภายใน 1 ปีนับแต่วันที่
ศาลพิพากษาก็ถึงที่สุดให้รับ หมายความว่า เจ้าของแท้จริงต้องยื่นคำร้องขอคืนต่อศาลขึ้นต้นที่
พิจารณาพิพากษาคดีนั้น แม้ศาลมีนัดตั้นจะไม่รับ แต่ศาลอยู่ระหว่างพิจารณาพิพากษาให้รับ ก็
ต้องยื่นคำร้องขอคืนต่อศาลขึ้นต้นนั้นเอง โดยยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปีนับแต่วันศาล
พิพากษาก็ถึงที่สุด

4) ศาลจะสั่งให้คืนได้ต่อเมื่อทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครอง
ของเจ้าหนักงาน หมายความว่าทรัพย์สินที่เจ้าของแท้จริงขอคืนต่อศาลต้องอยู่ในความครอบ
ครองของเจ้าหนักงาน ศาลจึงจะคืนให้ได้ เพราะถ้าทรัพย์สินนั้นสูญหายไปไม่มีอยู่เสียแล้ว
ศาลก็ย่อมจะให้คืนไม่ได้

บทที่ 2 วิธีเพิ่มไทยและลดไทย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 51, 52, 53 และ 54 ได้แก้ไขเพิ่มเติม
เพิ่มไทยและลดไทยไว้ดังนี้

1. ใน การเพิ่มไทย มีให้เพิ่มขึ้นถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินห้าสิบปี (ป.อ.มาตรา 51) หมายความว่า การเพิ่มไทยจำคุกทุกรายศala จะเพิ่มไทยให้ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินห้าสิบปีไม่ได้

2. ใน การลดโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

- (1) ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต
- (2) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบปีถึงห้าสิบปี (ป.อ.มาตรา 52)

3. ใน การลดโทษจำคุกตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกห้าสิบปี (ป.อ.มาตรา 53) หมายความว่า การลดมาตราส่วนโทษตามกฎหมายของไทยจำคุกตลอดชีวิตก็ได้ หรือการลดโทษจำคุกตลอดชีวิตที่ศาลลงแก้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 78 ก็ได้ ไม่ว่าอัตราส่วนของ การลดจะเป็นเท่าใด ศาลต้องเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก 50 ปี เพื่อจะได้คำนวณส่วนของอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิตที่กฎหมายบัญญัติให้ลดมาตราส่วนโทษหรือที่ศาลลดโทษที่จะลงตามมาตรา 78 แก้ผู้ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตได้โดยสะดวก

4. วิธีการเพิ่มและลดโทษจำคุก

- (1) ใน การที่จะเพิ่มหรือลดโทษนั้น ศาลจะต้องกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย เลิกถอน แล้วจึงคิดเพิ่มหรือลดโทษหัก แล้วแต่กรณี (ป.อ.มาตรา 54)
- (2) ใน การเพิ่มโทษนั้น เมื่อจะต้องเพิ่มขึ้นเป็นเศษส่วนเท่าใด ก็คิดคำนวณจากโทษที่ศาลมีกำหนด (ป.อ.มาตรา 54)

(3) ในการลดトイยน์ เมื่อจะต้องลดลงเป็นเศษส่วนเท่าใด ก็คิดคำนวณ
จากトイยน์ศาลาภิบาลด (ป.อ.มาตรา 54)

(4) ในการณ์ที่จะมีหั้งการเพิ่มและการลดトイยน์ ให้เพิ่มก่อนแล้วจึงลดจาก
ผลที่เพิ่มแล้วนั้น ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากับหรือมากกว่าส่วนของการลดและศาลาเห็นสมควร
จะไม่เพิ่มไม่ลดก็ได้ (ป.อ.มาตรา 54)

บทที่ 3

การยกโทษจำคุก การรอการลงโทษ และการกำหนดโทษจำคุก

1. การยกโทษจำคุก

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 55 บัญญัติว่า "ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือน หรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลง หรือจะยกโทษจำคุกเสียคงให้ปรับแต่อย่างเดียวได้" ตามมาตรา 55 นี้

1) ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกไม่เกิน 3 เดือนอย่างเดียว ศาลมีอำนาจเพียงอย่างเดียวเท่านั้นคือ กำหนดโทษจำคุกนั้นให้น้อยลงอีกเท่าใดก็ได้ แต่จะยกโทษจำคุกให้ไม่ได้

2) ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกไม่เกิน 3 เดือน และลงโทษปรับด้วย จะปรับเท่าใดก็ตาม ศาลมีอำนาจกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกได้ หรือยกโทษจำคุกนั้นเสียคงให้ปรับอย่างเดียว

2. การรอการลงโทษ และการรอการกำหนดโทษจำคุก

การรอลงโทษเป็นกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดและกำหนดโทษที่จะลงในค่าพิพากษานั้น แต่ศาลให้รอการลงโทษไว้ก่อน ส่วนรอการกำหนดโทษเป็นกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่ศาลให้รอการกำหนดโทษจำคุกตามความผิดนั้นไว้ก่อน โดยยังไม่กำหนดโทษจำคุกไว้ในค่าพิพากษานั้น

การรอการลงโทษและการรอการกำหนดโทษ มีบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56, 57 และ 58

1) กรณีจารอการลงโทษจำคุกหรือการกำหนดโทษจำคุก ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 4 ประการดังนี้

- (1) ผู้นั้นต้องกระทำการพิจารณาที่ไม่ใช่ไทยจำกัด
- (2) ความพิจารณาคดีนี้ศาลจะลงโทษจำกัดไม่เกิน 2 ปี
- (3) ไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำกัดมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำกัดมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (4) ศาลเห็นสมควรให้รอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ โดยกำหนดเวลาให้รอไว้ในคดีพิพาทนานนั้นด้วย ซึ่งต้องไม่เกิน 5 ปีนับแต่วันพิพาทคดี

2) หลักของการรอโทษจำกัด

เมื่อศาลมีพิพากษาให้รอการกำหนดโทษจำกัดหรือรอการลงโทษจำกัดที่ไม่เกิน 2 ปีแก่ผู้กระทำการพิจารณาในระยะเวลาที่ศาลมีกำหนดไว้ซึ่งไม่เกิน 5 ปี ศาลมีส่วนลดตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้ต้องกลับตัวภายใต้ระยะเวลาที่ศาลมีกำหนดให้รอตามมาตรา 56 แต่ถ้าผู้กระทำการพิจารณาไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังที่ศาลมีกำหนดตามมาตรา 56 ศาลมีส่วนลดตัวเดือนผู้กระทำการพิจารณา หรือจะกำหนดการลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนด หรือลงโทษซึ่งรอไว้แล้วก็ได้ (ป.อ.มาตรา 57)

ถ้าผู้ที่ถูกรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษได้กระทำการพิจารณาอีกในระหว่างระยะเวลาของการลงโทษหรือการกำหนดโทษ และความผิดนี้มิใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และศาลมีพิพากษานี้ลงโทษจำกัดสำหรับความผิดนั้น ให้ศาลมีพิพากษาคดีหลังกำหนดโทษที่รอการกำหนดไว้ในคดีก่อนบอกเข้ากับโทษในคดีหลัง หรือบอกโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลัง (ป.อ.มาตรา 58 วรรค หนึ่ง)

บทที่ 4

การระงับของไทยหรือความผิด

เหตุที่ทำให้ไทยหรือความผิดระงับตามประมวลกฎหมายอาญา มีอยู่ 5 ประการ ด้วยกัน คือ

1. เมื่อมีกฎหมายบัญญัติในภายหลังการกระทำการกระทำความผิดว่าการกระทำเข่นนี้ไม่เป็นความผิดต่อไป (ป.อ.มาตรา 2 วรรคสอง)
2. เมื่อผู้กระทำการกระทำความผิดตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 38 บัญญัติว่า "ไทยให้เป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำการกระทำความผิด"
3. เมื่อชำระค่าปรับอย่างสูงในคดีนี้ไทยปรับอย่างเดียว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 79 บัญญัติว่า "ในคดีที่มีไทยปรับสถานเดียว ถ้าผู้ที่ต้องหาว่ากระทำการกระทำความผิดนำค่าปรับฯแต่เดียวอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นมาชำระก่อนที่ศาลเริ่มต้นสืบพยาน ให้คดีนี้เป็นอันระงับไป"
4. เมื่อคดีขาดอายุความฟ้องร้อง

การฟ้องคดีอาญาต่อศาลนั้น จะต้องฟ้องและได้ตัวผู้กระทำการกระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดเวลาที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 กำหนดไว้บัง待วันกระทำการกระทำความผิด มิฉะนั้นเป็นอันขาดอายุความ จะฟ้องผู้กระทำการกระทำความผิดไม่ได้ และถ้าเป็นความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำการกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ (ป.อ.มาตรา 96)

5. คดีขาดอายุความล่วงเหลgarลงโทษ

เมื่อได้มีคำพิพากษาก็ที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังไม่ได้รับโทษก็ตี ได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยรอบหนึ่งก็ตี ถ้ายังมิได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนั้นแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำการกระทำความผิดรอบหนึ่ง แล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้เป็นอันล่วงเหลgarลงโทษ

- (1) ยื่นเป็นสำหรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยื่นเป็น
- (2) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

- (3) สินปี สำหรับไทยจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี
- (4) ห้าปี สำหรับไทยจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมา หรือไทยอย่างอื่น (บ.อ.
มาตรา 98)

อายุความล่วงเหลยการลงโทษตามมาตรา 98 นี้ ให้สำหรับโทษสูงที่ศาล
ลงแก่จำเลยตามคำพิพากษานี้ที่สุด

หมวด 3

วิธีการเพื่อความปลอดภัย

บทที่ 1

การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย นักกฎหมายประจำวันประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 12 ถึง 16 มีสาระสำคัญดังนี้

1. ต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ และกฎหมายที่จะใช้บังคับให้ใช้กฎหมายในขณะที่ศาลพิพากษาคดีนั้น (ป.อ.มาตรา 12) หมายความว่า วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ศาลจะนำมายใช้บังคับแก่ผู้ใดต้องเป็นวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ และต้องใช้กฎหมายในขณะที่ศาลพิพากษาคดี ในชั่วเวลาก่อนที่ศาลมีคำพิพากษา

2. ถ้าผู้ใดถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยยิ่ง แล้วมีกฎหมายบัญญัติขึ้น ใหม่ในภายหลังอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

2.1 กฎหมายใหม่ยกเลิกวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้น ก็ให้ศาลสั่งระงับ การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเสีย โดยศาลอ้าง เหตุผลนั้น ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการร้องขอ (ป.อ.มาตรา 13)

2.2 กฎหมายใหม่เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่จะสั่งให้มีการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเป็นอย่างอื่น ซึ่งเป็นผลอันไม่อาจนำมายใช้บังคับแก่กรณีของผู้นั้นได้ หรือนำมาใช้บังคับได้ แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้นั้นยิ่งกว่า เมื่อสำนวนความประภัยแก่ศาล หรือเมื่อผู้นั้น ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย ให้ศาลมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร (ป.อ.มาตรา 14)

3. ถ้าตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ให้ได้เปลี่ยนลักษณะมาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ก็ให้อว่าโทษที่ลงตามคำพิพากษานั้นเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย

และถ้ายังไม่ได้ลงโทษผู้นั้น หรือผู้นั้นยังรับโทษอยู่ ก็ให้เข้าบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นแทนโทษนั้นต่อไป (ป.อ.มาตรา 15) หมายความว่า ผู้ใดถูกศาลพิพากษาลงโทษตามกฎหมายในขณะนั้น ต่อมาโทษนั้นเปลี่ยนลักษณะมาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามกฎหมายใหม่ ให้ถือว่าโทษที่ลงแก่ผู้นั้นเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยซึ่งเข้าบังคับแก่ผู้นั้นได้ต่อไปถ้ายังไม่พ้นโทษ

4. เมื่อศาลได้พิพากษาให้เข้าบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ได้แล้ว ถ้าภายหลังความประกายแก่ศาลตามคำเสนอของผู้นั้นเอง ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการว่าพฤติกรรมนี้เกี่ยวกับการเข้าบังคับนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลจะสั่งเพิกถอนหรืองดการเข้าบังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นไว้ชั่วคราวตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ (ป.อ.มาตรา 16)

บทที่ 2

ชนิดของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 12 นัยว่า "วิธีการเพื่อความปลอดภัย จะใช้บังคับแก่คุกคามได้ต่อเมื่อมีเหตุสูญเสียแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับได้เท่านั้น....." ดังนั้นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 จึงได้นัยว่า "วิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ 5 ชนิด ด้วยกัน คือ

1. กักกัน (ป.อ.มาตรา 40 ถึงมาตรา 43)
2. ห้ามเข้าเขตกำหนด (ป.อ.มาตรา 44, 45 และ 46 วรรคสอง)
3. เรียกประกันทัพทั่วไป (ป.อ.มาตรา 46, 47)
4. คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล (ป.อ.มาตรา 48, 49)
5. ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง (ป.อ.มาตรา 50)

1. กักกัน

1.1 ความหมายของคำว่า "กักกัน"

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 40 นัยว่า "กักกัน คือการควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยไว้ภายในเขตกำหนด เพื่อบังกันการกระทำการกระทำความผิด เพื่อดันนิสัยและเพื่อฝึกหัดอาชีพ" ตามบทนัดเด็ดนี้กักกันเป็นเรื่องบังกันสังคมให้ปลอดภัย มีความมุ่งหมาย 3 ประการคือ

ก. เพื่อบังกันการกระทำการกระทำความผิดต่อไปอีก อันเป็นการทำให้สังคมหรือผู้อื่นปลอดภัยจากการกระทำของผู้นั้น

ก. เพื่อดันนิสัย อันเป็นการเปลี่ยนความเคยชินต่องานกระทำการกระทำความผิดให้เป็นความเคยชินในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่ อุบัติสัย ทัศนคติ และวิถีชีวิตของผู้นั้น

ค. เพื่อฝึกหัดอาชีพ โดยนำผู้ถูกกักกันมาฝึกหัดอาชีพเพื่อจะได้รู้คุณประโยชน์ของการทำงาน รักงาน และรู้จักประกอบอาชีพเพื่อได้ใช้อาชีพเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีพของตนและครอบครัวภายหลังจากกักกันแล้ว

1.2 หลักเกณฑ์ในการกักกัน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 41 ได้บัญญัติลงหลักเกณฑ์การกักกัน

ดังนี้

- (1) ผู้นั้นเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือ
- (2) ผู้นั้นเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือน มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้งในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาตามที่ระบุไว้ตามมาตรา 41(1) ถึง (8) และ
 - (3) ผู้นั้นพ้นจากการกักกัน (ตามข้อ 1.) หรือพ้นโทษไปแล้ว (ตามข้อ 2.) ยังไม่เกิน 10 ปี
 - (4) ผู้นั้นได้กระทำการความผิดอย่างหนักอย่างใดในบรรดาความผิดที่ระบุไว้ในอีกรอบหนึ่ง จนศาลพิพากษางานโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 6 เดือนสำหรับการกระทำความผิดนั้น และ
 - (5) ผู้นั้นได้กระทำการความผิดที่ระบุไว้ในขณะที่อายุเกิน 17 ปีแล้ว

1.3 การคำนวณระยะเวลาการกักกัน

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 42 ได้บัญญัติการคำนวณระยะเวลาการกักกันไว้ว่า "ในการคำนวณระยะเวลาการกักกันให้นับวันที่ศาลพิพากษาเป็นวันเริ่มกักกัน แต่ถ้ามีโทษจำคุกหรือกักขังที่ผู้ต้องถูกกักกันนั้นจะต้องรับอยู่ ก็ให้จำคุกหรือกักขังเสียก่อน และให้นับวันตัดจากวันที่พ้นโทษจำคุก หรือพ้นจากการกักขังเป็นวันเริ่มกักกัน"

ระยะเวลาการกักกันและการปล่อยตัวผู้ถูกกักกัน ให้นับหนึ่งเดือนมาตรา 21 นำไปใช้บังคับโดยอนุโลม"

เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเท่าใดในระหว่าง 3 ปีถึง 10 ปี การคำนวณระยะเวลาการกักกันให้นับวันที่ศาลพิพากษาเป็นวันเริ่มกักกัน แต่ถ้าผู้นั้นมีโทษจำคุกอยู่ด้วยหรือถูกกักขัง ก็ต้องให้จำคุกหรือกักขังเสียก่อน เมื่อครบกำหนดแล้วจึงให้นับวันตัดจากวันที่พ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากการกักขังเป็นวันเริ่มกักกัน

1.4 การฟ้องคดีกักกัน

การฟ้องคดีกักกัน กฎหมายนี้ยังคงให้เป็นอำนาจของพนักงานอัยการโดยเด็ดขาด (ป.อ. มาตรา 43) รายชื่อมนจะเป็นผู้เสียหายในการกระทำการทุจริต ก็ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้กักกันได้

1.5 อายุความใน การฟ้องขอให้กักกัน

พนักงานอัยการต้องฟ้องขอให้กักกันภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่ฟ้องคดีอันเป็นมูลให้เกิดขึ้นตามที่ฟ้องกักกัน (ป.อ. มาตรา 97)

2. ห้ามเข้าเขตกำหนด

2.1 ความหมายของคำว่า "ห้ามเข้าเขตกำหนด"

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 44 นัญญัติความหมายห้ามเข้าเขตกำหนดไว้ว่า "ห้ามเข้าเขตกำหนด" คือการห้ามให้เข้าไปในท้องที่หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

2.2 หลักเกณฑ์การห้ามเข้าเขตกำหนด มีดังนี้

(1) ต้องเป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นโดยไม่จำกัดความผิด

(2) ต้องมีพฤติกรรมที่สมควรจะสั่งห้ามเข้าเขตกำหนด เพื่อความปลอดภัยแก่ประชาชน

(3) กำหนดเวลาห้ามเข้าไปต้องไม่เกิน 5 ปีนับจากวันพ้นโทษ

(4) คำสั่งห้ามนั้นศาลต้องสั่งในคำพิพากษาที่ลงโทษ จะสั่งภายหลังที่มีคำพิพากษาแล้วไม่ได้

(5) ศาลมีอำนาจสั่งห้ามได้เองโดยโจทก์ไม่ต้องมีคำขอให้ห้าม

3. เรียกประกันพยาน

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 ได้นัญญัติถึงเหตุที่ศาลจะสั่งให้รื้อ

บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย 2 กรณี คือ

1) ถ้าความประพฤติแกล่กลานข้อเสนอของพนักงานอ้ายการว่า ผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยตรา扬แก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือ

2) ในกรณีที่จำความมิชอบ ถ้าศาลไม่ลงโทษผู้ต้องฟ้อง แต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องฟ้องน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยตรา扬แก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

การกระทำหั่งสองกรณีนี้ถ้าเป็นการกระทำของบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 17 ปี แล้ว ศาลจะสั่งดังนี้

(1) สั่งผู้ต้องฟันให้ทำทัณฑ์บนว่าจะไม่ก่อเหตุร้ายดังกล่าวตลอดเวลาที่ศาลกำหนดไม่เกิน 2 ปี ถ้าผิดทัณฑ์บนยอมให้เข้าเงินตามที่ศาลกำหนดไม่เกินห้าพันบาท และศาลมีอำนาจสั่งกักขังผู้ต้องฟันจนกว่าจะยอมให้ทำทัณฑ์บนหรือหาประกันได้ไม่เกิน 6 เดือน หรอมิฉะนั้นศาลจะสั่งห้ามผู้ต้องฟันเข้าไปในเขตกำหนดตามมาตรา 45 ถ้าได้ โดยศาลมีอำนาจอย่างใดอย่างหนึ่ง จะสั่งทั้งสองอย่างไม่ได้

(2) ถ้าผู้ต้องฟันไม่ยอมทำทัณฑ์บน หรือหาประกันไม่ได้ ศาลมีอำนาจสั่งกักขังผู้ต้องฟันจนกว่าจะยอมให้ทำทัณฑ์บนหรือหาประกันได้ไม่เกิน 6 เดือน หรอมิฉะนั้นศาลจะสั่งห้ามผู้ต้องฟันเข้าไปในเขตกำหนดตามมาตรา 45 ถ้าได้ โดยศาลมีอำนาจอย่างใดอย่างหนึ่ง จะสั่งทั้งสองอย่างไม่ได้

(3) ถ้าผู้ต้องฟันยอมทำทัณฑ์บนและทำพิดทัณฑ์บน ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องฟันชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในทัณฑ์บน ถ้าผู้ต้องฟันไม่ชำระจะถูกบังคับเข่นเดียวกันค่าปรับตามมาตรา 29 และมาตรา 30 (ป.อ.มาตรา 47)

ข้อสังเกต การกระทำของบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 46 ที่ศาลจะสั่งให้ทำทัณฑ์บนได้นั้น ต้องปรากฏว่าการกระทำนั้นยังไม่ถึงขั้นเป็นความผิดตามกฎหมาย

4. คุณตัวไว้ในสถานพยาบาล

กรณีศาลจะสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยสั่งคุณตัวไว้ในสถานพยาบาล มีเหตุกระทำได้ 2 กรณี คือ

1) ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้มิจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตพิ่มเพื่อน ซึ่งไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษตามมาตรา 65 จะเป็นกรณีไม่ปลดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุกตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้ (ป.อ. มาตรา 48)

2) ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เสพสุราเป็นอาชญา หรือเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ และศาลได้กำหนดในค่าพิพากษาว่าบุคคลนั้นจะต้องไม่เสพสุรา เสพยาเสพติดให้โทษ ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันปล่อยตัว เพราะรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุกตัวไว้ในสถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินสองปีได้ (ป.อ. มาตรา 49)

5. ห้ามการประgonอาชีพทางอย่าง

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 บัญญัติว่า "เมื่อศาลมีพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำการกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจาก การประgonอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประgonอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประgonอาชีพหรือวิชาชีพ นั้นต่อไปอาจจะกระทำการกระทำความผิด เช่นนั้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในค่าพิพากษาห้ามการประgonอาชีพหรือวิชาชีพนั้นมีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้" ตามมาตรานี้ ศาลจะสั่งห้ามการประgonอาชีพหรือวิชาชีพมิหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) ผู้ได้กระทำการกระทำความผิดด้วยอาศัยโอกาสหรือเนื่องจากการประgonอาชีพหรือวิชาชีพ
- 2) ศาลได้พิพากษาให้ลงโทษผู้นั้นตามความผิดนั้นแล้ว
- 3) ศาลเห็นว่าถ้าให้ผู้นั้นประgonอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไปอีก อาจจะกระทำการกระทำความผิดเช่นนั้นอีก
- 4) ศาลจะสั่งห้ามการประgonอาชีพหรือวิชาชีพไว้ในค่าพิพากษาที่ลงโทษนั้นก็ได้ มีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปีนับจากวันพ้นโทษนั้น
- 5) ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งศาลเช่นนี้ มีความผิดตามมาตรา 196 ด้วย

ตัวอย่าง เรื่อง ตั้งสถานพยาบาลรักษาโรคเป็นอาชีพ แต่รับจ้างทำแท้ง
นิอาร์พนับรากรับจ้าง (TAXI) จ่ายโอกาสสู่ เนื้อเรื่อง เอกสารพยานของผู้โดยสาร หรือนิอาร์พ
เนื้อคุณยามแต่รู้เห็นเป็นใจให้ค้นรายเบ้ามาโครงการมทรัพย์ เป็นต้น เมื่อศาลพิพากษาให้
ลงโทษสำหรับความผิดนั้นแล้ว ศาลเห็นว่าหากผู้นี้จะประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไปอีกอาจ
กระทำการผิดเรื่องนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ
นั้นเมื่อกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้

จบคำบรรยาย